

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3598/2022
25.10.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Вукотић, адвокат из ..., против тужене Република Србија, Министарство одбране, Војна пошта, чији је заступник Војно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2403/20 од 09.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 25.10.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2403/20 од 09.12.2021. године и предмет враћа том суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 4203/14 од 27.12.2016. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износе и то: по 75.000,00 динара за претрпљене физичке болове и страх и 150.000,00 динара за претрпљене душевне болове услед умањења опште животне активности, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док је преко досуђених, а до тражених износа од по 150.000,00 динара за претрпљене физичке болове и страх и до тражених 300.000,00 динара за претрпљене душевне болове услед умањења опште животне активности, тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 111.100,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2646/17 од 31.01.2018. године, укинута је наведена првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог и у ставу другом изреке и у том делу предмет враћен истом суду на поновно суђење.

У поновном поступку, пресудом Основног суда у Нишу П 1612/18 од 19.02.2019. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 300.000,00 динара и то: по 75.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и страха и 150.000,00 динара за претрпљене душевне болове услед умањења опште животне активности, све са законском

затезном каматом од 19.02.2019. године до исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 136.600,00 динара.

Одлучујући о жалби тужене, Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 2403/20 од 09.12.2021. године, укинуо пресуду Основног суда у Нишу П 1612/18 од 19.02.2019. године и пресудио тако што је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име накнаде нематеријалне штете исплати по 75.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и страха и износ од 150.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности, све са законском затезном каматом од 19.02.2019. године до исплате и одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешено и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је служио војни рок у периоду од 24.03.2003. године до 03.11.2003. године. Дана 13.09.2003. године, тужилац се повредио приликом играња кошарке у току слободног времена, тако што га је у колена леве ноге, ненамерно у току игре, ногом ударио потпоручник ББ. Према налазу вештака медицинске струке тужилац је задобио повреду у виду ишчашења левог колена са делимичним раскидом предњег укрштеног лигамента и изливом крви у леви колени зглоб, која је у време настанка представљала тешку телесну повреду. Тужиоцу није издато уверење о повређивању у вези са тим догађајем, нити је покретао било какав поступак. Током 2004. године, тужиоцу је предложена хирушка интервенција на колenu ради стабилизације, који предлог је тужилац одбио. Дана 16.02.2014. године, тужилац је излазећи из аута стао незгодно и пао услед јаких болова. Према налазу и мишљењу вештака медицинске струке тужилац је том приликом задобио повреду левог колена у виду потпуног кидања предњег укрштеног лигамента и оштећење хрскавице коленог зглоба. Између повреде из 2003. године и повреде из 2014. године постоји директна узрочно-последична веза. Интензитет и дужина трајања физичких болова и страха, као и умањење опште животне активности, ближе су наведени и описани у наведеном налазу и мишљењу вештака. Није постојала дневна заповест Војне поште, којој је тужилац припадао, да се тог дана игра кошарка у периоду од 15,00 до 17,00 часова, већ је тај период био предвиђен за одмор.

Овако утврђено чињенично стање резултат је оцене доказа изведених од стране другостепеног суда, који је поступио у складу са одредбом члана 383. став 3. и 4. ЗПП и по својим овлашћењима укинуо првостепену пресуду и одлучио о захтевима, применом члана 387. став 1. тачка 6. истог закона. Другостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца неоснован, јер бављење спортом у слободно време без наредбе претпостављеног не представља опасну делатност, због чега не постоји основ одговорности тужене за штету која је настала у вези са догађајем од 13.09.2003. године. С тим у вези тужена није одговорна ни за повреду која се догодила 16.02.2014. године, све у смислу члана 154, 173. и 174. Закона о облигационим односима и члана 192. Закона о Војсци Југославије.

Према стању списка, првостепени суд је ради утврђења чињеничног стања, између осталог, саслушао тужиоца у својству парничне странке, сведоке ВВ, ГГ, ГГ и ББ. У вези са догађајем од 13.09.2003. године, тужилац је навео да је кошарку играо по усменој наредби потпоручника ББ, који га је током игре случајно повредио. Исказ сведока ДД потврђује наводе тужиоца у погледу времена, места, начина повређивања тужиоца и по чијој наредби су војници морали да се баве спортском активношћу у току времена предвиђеног за одмор. Сведок ББ, између осталог, навео је да се не сећа наведеног догађаја нити да је неког повредио. Како се искази именованих сведока нису слагали у погледу важних чињеница првостепени суд је извео доказ њиховим суочењем на наведене околности, којом приликом су сведоци остали при својим раније датим изказима. Ценећи исказе тужиоца и сведока, суд је поклатио веру исказу тужиоца и сведока ДД, наводећи да су исти међусобно сагласни, убедљиви, непротивречни, док је исказ сведока ББ оценио као неодређен и као такав дат у сврху успеха тужене у предметном спору. Имајући у виду наведено, првостепени суд је утврдио да је до повређивања тужиоца дошло у току бављења спортском активношћу по наредби потпоручника ББ, те је ценећи налаз и мишљење вештака медицинске струке, али и чињеницу да се тужилац није подвргао препорученој операцији колена, због чега постоји његов допринос настанку штете, закључио да је тужена одговорна за настанак штете, те тужилац има право на њену накнаду, сразмерно смањену доприносу за настанак исте, све у складу са чланом 154, 192. и 200. Закона о облигационим односима.

Одлучујући о жалби тужене, другостепени суд је оценио да је иста основана, јер је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, а осим тога чињенично стање је погрешно утврђено, те је изостала и правилна примена материјалног права. Како је првостепена пресуда већ једом била укидана, то је Апелациони суд у Нишу отворио главну расправу и на рочишту од 09.12.2021. године извео доказ саслушањем тужиоца у својству парничне странке, чија садржина исказа је идентична садржини исказа датог у поступку пред првостепеним судом. Сведоци саслушани у првостепеном поступку нису поново саслушавани пред другостепеним судом. Ценећи исказ тужиоца, другостепени суд му није поклатио веру, као ни исказу сведока ДД, док је поклатио веру исказу сведока ББ и исти оценио као истинит. Наиме, исказу сведока ДД другостепени суд није поклатио веру, јер је приликом суочења са сведоком ББ, у првостепеном поступку именовани изјавио да су тог дана када се тужилац повредио неки војници играли кошарку, неки фудбал, неки дизали тегове, на основу чега произлази да се сваки војник бавио спортском активношћу по сопственом избору и жељи, а не по наредби ББ. Имајући у виду све наведено, другостепени суд је закључио да не постоји одговорност тужене за штету која је настала у вези са догађајем од 13.09.2003. године, те нема њене одговорности ни за штету која се догодила 16.02.2014. године, због чега је одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда основано се у ревизији указује да је другостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 1.у вези са чланом 245. ЗПП, учињеном пред другостепеним судом, јер другостепени суд није могао да другачије оцени исказе сведока, а да их пре тога непосредно не саслуша.

Чланом 4. Закона о парничном поступку прописано је да суд одлучује о тужбеном захтеву по правилу на основу усменог, непосредног и јавног расправљања, ако овим законом није другачије прописано.

Чланом 233. став 1. ЗПП прописано је да се докази изводе на главној расправи, у складу са временским оквиром.

Одредбом члана 245. став 1. истог закона прописано је да се сведоци, по правилу, саслушавају непосредно на рочишту.

Чланом 383. ЗПП, прописано је да другостепени суд одлучује о жалби, по правилу, без расправе (став 1). Другостепени суд ће да закаже расправу и одлучи о жалби и захтевима странака кад је у истој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а побијана пресуда се заснива на погрешно и непотпуном утврђеном чињеничном стању или су у поступку пред првостепеним судом учињене битне повреде одредаба парничног поступка, осим ако се побија пресуда на основу признања, пресуда због одрицања, пресуда због пропуштања, пресуда због изостанка, као и пресуда донета без одржавања главне расправе, односно ако се ради о пресуди у спору мале вредности (став 4).

Чланом 394. истог закона, прописано је да ће другостепени суд пресудом да преиначи првостепену пресуду ако је на основу расправе утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди (став 1), ако је првостепени суд погрешно оценио исправе или посредно изведене доказе, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима (став 2), ако је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда (став 3), ако сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право (став 4).

Из наведеног јасно произлази да ако другостепени суд не прихвати оцену доказа извршену од стране првостепеног суда и сматра да је због тога чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено, има могућност да сам одржи расправу и понови већ изведене доказе за које сматра да по садржини подлежу пажљивијој оцени доказне вредности.

У конкретном случају, имајући у виду чињеницу да је првостепени суд исказ сведока ДД у целости прихватио, ценећи да је уверљив и непристрасан, а исказ сведока ББ да је неодређен и као такав дат ради успеха тужене у спору, а да је другостепени суд без непосредног саслушања именованих сведока, иако је отворио расправу, оценио да је исказ ББ истинит, док исказу сведока ДД није поклонио веру, то је другостепени суд на наведени начин учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези са чланом 4, 233. и 245. Закона о парничном поступку. Наиме, наведеним поступањем другостепеног суда, односно пропуштањем да непосредно саслуша сведоке, повређено је једно од основних начела парничног поступка – начело непосредности, а парничне странке су остале ускраћене у могућности да сведоцима непосредно постављају питања, у циљу расправљања спорних релевантних чињеница које се тичу предмета спора у овој парници и могућности да приговарају исказима сведока, уколико су у супротности са њиховим чињеничним наводима и тврдњама.

Због наведеног, другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, применом члана 165. став 3. ЗПП, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

У поновном поступку, другостепени суд ће поступити по изнетим примедбама овог суда, након чега ће поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца правилном применом материјалног права.

Из наведених разлога на основу члана 415. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић